

Nr 34.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § 1 och 2 mom., 18 § 2 mom. och 23 § i skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212); given Stockholms slott den 30 januari 1925.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § 1 och 2 mom., 18 § 2 mom. och 23 § i skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212).

GUSTAF.

Sven Linders.

Förslag

till

Lag om ändrad lydelse av 2 § 1 och 2 mom., 18 § 2 mom. och 23 § i skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212).

Härigenom förordnas, att 2 § 1 och 2 mom., 18 § 2 mom. och 23 § i skogsvårdslagen den 15 juni 1923 skola erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

1 mom. Från tillämpningen av denna lag undantagas:

1) skogar, som äro underkastade bestämmelserna i förordningen angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden samt lagen angående husbehovsskogar inom vissa områden;

2) allmänningskogar i Västerbottens och Norrbottens län samt inom Kopparbergs och Gävleborgs län vid storskifte avsatta häradsallmänningar och besparingsskogar;

3) städernas skogar;

4) skyddsskogar samt i kungl. brev den 16 juni 1847 och den 27 juli 1860 omförmälda skogar å flygsandsfälten i Hallands län;

5) statens till bergshanteringens understöd anslagna skogar;

6) skogar å statens utarrenderade jordbruksdomäner och å ecklesiastika boställen; samt

7) övriga här ovan ej nämnda skogar, varå förordningen den 26 januari 1894 angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket äger tillämpning eller som avses i § 4 av nämnda förordning.

2 mom. Ligger skog, som i 1 mom. 6) eller 7) angives, i samfällighet med skog, som lyder under denna lag, skall lagen äga tillämpning å det samfällda skogsområdet i dess helhet.

18 §.

2 mom. Skogar inom Gotlands län och på Öland skola utan förordnande, varom i 1 mom. sägs, vara underkastade de i 19—21 §§ meddelade bestämmelserna.

23 §.

Vad i denna lag stadgas skall ej utgöra hinder för skogsmarks omläggning vare sig till trädgård, åker, byggnadstomt, väg eller till annat liknande ändamål och ej heller, så framt marken är därtill lämplig och icke av större

ytvidd än som kan anses skäligt, för anordnande medelst röjning eller andra särskilda åtgärder av betesmark för varaktigt betesbruk eller äng.

Dock erfordras för omläggning, som nu sagts, tillstånd av skogsvårdsstyrelsen:

1) därest marken ingår i område, angående vilket förordnande enligt 18 § meddelats, eller den är belägen inom Gotlands län eller på Öland; i vilken händelse avverkning och omläggning må medgivas allenast om marken prövas icke böra fortfarande användas för skogsbörd till skydd mot ödeläggelse av angränsande marker; samt

2) därest omläggning av annan skogsmark, än i 1) sägs, till betesmark eller äng ifrågasättes och å området finnes yngre skog.

Då tillstånd jämlikt denna paragraf lämnas, skall skogsvårdsstyrelsen ock bestämma tid för fullgörandet av åtgärder, som erfordras för det avsedda ändamålet.

Vad i 7 § är stadgat för där avsedda fall skall äga motsvarande tillämpning i fråga om ärenden, som omförmälas i denna paragraf.

Denna lag, varigenom upphävas lagen den 13 juni 1908 (nr 44 s. 1) angående vård av enskildes skogar inom Gotlands län samt kungl. brevet den 31 december 1907 angående tillämpning beträffande viss del av Fårö socken av lagen den 24 juli 1903 (nr 79 s. 7) angående skyddsskogar, skall träda i kraft den 1 juli 1925.

Dock skall vid skogsvårdslagens tillämpning å de skogar, som varit underkastade bestämmelserna i lagen den 13 juni 1908 eller avses i berörda kungl. brev, iakttagas:

1) Beträffande avverkning, som ägt rum före denna lags ikraftträdande, skall förut gällande lag äga tillämpning; dock att i fråga om förfarandet för åstadkommande av åtgärder till återväxtens betryggande skogsvårdslagen skall gälla.

2) Har utsyning skett eller avverkningstillstånd meddelats enligt förut gällande lag, men avverkningen ej utförts före denna lags ikraftträdande, må den verkställas därefter, dock ej senare än inom fem år från utsyningen eller tillståndets meddelande eller den kortare tid, som därvid bestämts.

3) Vad i skogsvårdslagen stadgas om skyldighet att vidtaga åtgärder till betryggande av återväxt i anledning av skada, varom i 10 § av lagen sägs, gäller icke, där sådan skada uppkommit före denna lags trädande i kraft.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 januari 1925.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden THORSSON, OLSSON, NOTHIN,
HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anför departementschefen statsrådet Linders:

I skrivelse den 31 maj 1923, nr 278, har riksdagen anhållit om utarbetande och framläggande av förslag till de ändringar i lagen den 13 juni 1908 (nr 44 sid. 1) angående vård av enskildes skogar inom Gotlands län, som kunde finnas erforderliga i anledning av vissa därom från skogsvårdsstyrelsen i länet framställda erinringar.

Sedermera har domänstyrelsen i skrivelse den 22 december 1923 gjort framställning om vidtagande av sådana åtgärder, att skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212) utsträcktes att gälla inom Gotlands län samt att i samband härmed den del av Fårön, som genom Kungl. Maj:ts beslut den 31 december 1907 förklarats för skyddsskogsområde, måtte inordnas under sagda lag.

Över sistnämnda skrivelse hava infordrade utlåtanden avgivits av länsstyrelsen, hushållningssällskapets förvaltningsutskott och skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län, varjämte åtskilliga kommuner och enskilda personer därstädes, efter därtill erhållna tillfällen, yttrat sig över skrivelsen.

Sedan berörda yttranden inkommit, har förevarande lagstiftningsärende varit föremål för beredning inom jordbruksdepartementet. Efter det denna beredning numera slutförts, anhåller jag att få anmäla detta ärende för Kungl. Maj:t.

Historik.

Sedan mer än femtio år har särskild lagstiftning varit gällande rörande vården av enskilda skogar inom Gotlands län. Redan den 10 september 1869 (nr 45) utfärdade Kungl. Maj:t på därom av riksdagen gjord framställning förordning angående åtgärder till förekommande av skogsförödelse på Gotland, däri stadgades befogenhet för länsstyrelsen att, därest till skogsbörd ägnad mark så skövlades eller föröddes, att skogens naturliga återväxt omöjliggjordes eller äventyrades, förbjuda skogens anlåtande för annat ändamål än husbehov. Dyligt förbud skulle av länsstyrelsen återkallas, därest ägaren eller innehavaren av skogen visade, att han vidtagit ändamålsenliga åtgärder för skogens återväxt å den avbrukade marken. Förordningen vilade sålunda i viss utsträckning på återväxtprincipen.

Berörda förordning visade sig emellertid ej ägnad att på ett effektivt sätt

tillgodose det därmed avsedda huvudändamålet, att hindra skogsskövling inom länet. Den ersattes därför med en ny författning i ämnet, lagen den 30 mars 1894 (nr 13), däri upptogos, förutom bestämmelserna i 1869 års förordning med vissa ändringar, jämväl stadganden om förbud mot utförsel från länet av virke från barrträd, som ej innehade viss minimistorlek. Berörda lag var sålunda byggd dels å återväxt- och dels å dimensionsprincipen.

Ej heller denna författning visade sig äga erforderlig effektivitet. Efter tillkomsten av lagen den 24 juli 1903 (nr 79 sid. 1) angående vård av enskildes skogar gjorde därför Gotlands läns landsting upprepade framställningar hos Kungl. Maj:t om utarbetande och framläggande av förslag till ny skogslagstiftning för länet, som i högre grad än 1894 års lag anslöte sig till de grunder, på vilka 1903 års allmänna skogsvårdsdrag vilade. Dessa framställningar resulterade däri, att Kungl. Maj:t för 1908 års riksdag framlade ett inom jordbruksdepartementet utarbetat förslag till lag angående vård av enskildes skogar inom Gotlands län, vilket förslag i huvudsak vann riksdagens bifall. Kungl. Maj:t utfärdade sedermera den 13 juni 1908 förenämnda ännu gällande lag i ämnet.

Sistnämnda lag är i likhet med 1903 års allmänna skogsvårdsdrag byggd på grundsatsen om skogsägarens skyldighet att efter skedd avverkning sörja för återväxtens betryggande. Gotlandslagen inskränker sig dock ej, såsom 1903 års lag, till att blott stadga sådan skyldighet och anvisa medel för att framtvunga dess fullgörande utan söker tillika genom föreskrivande av direkt kontroll över all saluavverkning förebygga, att dylik avverkning bedrives, så att hänsynen till skogens återväxt därvid åsidosättes.

Huvudinnehållet av gällande lagstiftning.

Beträffande sättet för utövande av berörda kontroll stadgas i lagen, att å enskilde tillhörig skogsmark avverkning för annat ändamål än gårdens behov eller skogsmarks omläggning i vissa fall, i det följande benämnd saluavverkning, må äga rum allenast med tillstånd av skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län. Dylikt tillstånd må i allmänhet meddelas av skogsvårdsstyrelsen allenast efter förutgången undersökning på marken samt utsyning. Därest styrelsen på grund av verkställd utredning finner uppenbart, att genom avverkning, vartill tillstånd sökes, skogens återväxt icke äventyras, är utsyning ej erforderlig.

Rörande den omfattning, vari saluavverkning må av skogsvårdsstyrelsen medgivas, gäller, att skogsägaren är berättigad att erhålla tillstånd till avverkning på en gång i så stor utsträckning, som, med hänsyn tagen jämväl till gårdens framtida behov, är med skogens återväxt förenlig. Därest avverkningen är av sådan omfattning, att särskilda åtgärder erfordras för återväxtens tryggnad, må dock densamma tillåtas, allenast om dylika åtgärder kunna företagas utan oskäligen kostnad.

Då tillstånd till saluavverkning meddelas, äger skogsvårdsstyrelsen tillika att föreskriva de åtgärder, som prövas erforderliga för återväxtens betryggande. Underlåter styrelsen att vid lämnande av avverkningstillstånd meddela dylik

föreskrift, äger styrelsen ej sedermera framställa krav mot avverkaren på vidtagande av reproduktionsåtgärder med anledning av avverkningen. Ansvarigheten för av styrelsen föreskrivna reproduktionsåtgärder åvilar i främsta rummet skogsmarkens ägare, och gäller detta, såsom lagens motiv utvisa, även om succession i äganderätten inträtt efter avverkningens företagande. Är avverkningsrätt av ägaren upplåten till annan, är jämväl denne underkastad ansvarighet i förevarande avseende, dock med rätt att av ägaren söka åter vad han sålunda nödgats utgiva, om ej annat blivit avtalat.

Beträffande förfarandet, därest av skogsvårdsstyrelsen föreskrivna reproduktionsåtgärder eftersatts, stadgas, att domstol på talan av styrelsen äger förklara denna berättigad att på vederbörandes bekostnad verkställa åtgärderna eller, om dessa äro av beskaffenhet att icke vidare kunna med åsyftad verkan fullgöras, andra åtgärder, som domstolen prövar vara erforderliga för återväxtens betryggande samt av beskaffenhet att kunna verkställas utan oskäligen kostnad.

På sätt förut nämnts, erfordras ej skogsvårdsstyrelsens tillstånd för avverkning till gårdens behov eller för skogsmarks omläggning i vissa fall, nämligen sådan, som avser markens uppodling till trädgård, åker eller äng eller användande till byggnadstomt eller annat likartat ändamål. Såsom korrektiv mot missbruk av denna fria avverkningsrätt har i lagen upptagits föreskrift därom, att virke, som avverkats för berörda ändamål, ej må användas annorledes än till gårdens behov, med mindre skogsvårdsstyrelsen därtill lämnat tillstånd. Vid meddelande av sådant tillstånd i fråga om virke, som avverkats för behov, som nyss sagts, äger skogsvårdsstyrelsen jämväl föreskriva de åtgärder, som erfordras för återväxtens betryggande. I övrigt stadgas ej någon reproduktionsskyldighet efter avverkning för gårdens behov.

Bedriver någon avverkning utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd i fall, då sådant tillstånd erfordras, drabbas han av bötesstraff, varjämte det avverkade virket är underkastat beslag och konfiskation. Undgår virket beslag, är avverkaren pliktig utgiva ersättning för dess värde. Förutom dessa påföljder medför nu angiven olaga avverkning jämväl skyldighet att vidtaga åtgärder för återväxtens tryggnad. Denna skyldighet åvilar ej blott avverkaren utan även, därest dylik avverkning företagits av avverkningsrättsinnehavare, vederbörande ägare, vilken senare dock äger regressrätt mot avverkaren. Nu angivna bestämmelser äga motsvarande tillämpning för det fall, att virke, som avverkats utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd, användes annorledes än till gårdens behov, oaktat styrelsen ej därtill lämnat tillstånd.

Skogsvårdsstyrelsens i Gotlands län skrivelse den 30/5 1916.

Sedan Kungl. Maj:t den 16 juni 1911 uppdragit åt skogslagstiftningskommittén att verkställa utredning rörande bland annat vissa ändringar i 1903 års allmänna skogsvårdslag, hemställde skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län i skrivelse till kommittén den 30 maj 1916, att kommittén vid fullgörandet av sitt uppdrag måtte taga i övervägande, huruvida ej jämväl

1908 års gotlandslag borde i vissa av skogsvårdsstyrelsen angivna hänseenden ändras. De av styrelsen ifrågasatta ändringarna i sist angivna lag avsågo dels ett närmare angivande av den mark, varå lagen ägde tillämpning, vilken mark i lagen betecknats med ordet skogsmark, dels upptagande i lagen av bestämmelser, som effektivt hindrade missbruk av den däri medgivna rätten till fri avverkning för skogsmarks uppodling i vissa fall, dels ock stadgande av förbud mot avverkning av träd, som styrelsen vid meddelande av avverkningstillstånd kvarlämnat såsom fröträd.

Till stöd för de av skogsvårdsstyrelsen i sistberörda två avscenden föreslagna ändringarna anförde styrelsen bland annat:

Bestämmelsen i 2 § gotlandslagen, att virke, som avverkats för skogsmarks uppodling, ej finge utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd användas annorledes än till gårdens behov, syntes avse endast sådant virke, som redan blivit för berörda ändamål avverkat, och sålunda förutsätta, att odlingen vore avslutad eller åtminstone avverkningen utförd, då tillstånd begärdes. I de flesta fall ville emellertid skogsägaren, medan skogen ännu stode på rot, genom tillstånd av skogsvårdsstyrelsen försäkra sig om fri dispositionsrätt till det virke, som erhöles genom avverkningen. Innan odlingen vore verkställd och särskilt medan skogen ännu stode på rot, kunde emellertid styrelsen ofta ej avgöra, huruvida sökandens avsikt verkligen vore att uppbryta marken till åker för varaktigt bruk. Det hade nämligen vid lagens tillämpning visat sig, att lämnad uppgift om odling i vissa fall varit en förevändning, i det den verkliga avsikten varit att i strid med lagens grundmening möjliggöra kalavverkning av för odling mer eller mindre olämplig skogsmark. I följd härav hade styrelsen sett sig nödsakad att i åtskilliga fall, då ansökning avsett större areal och i synnerhet då missbruk varit att befara, infordra särskild med säkerhet försedd odlingsförbindelse av sökanden. Denna innehölle, att, därest av någon anledning det område, ansökningen avsåge, eller del därav ej inom viss angiven tid efter avverkningen bleve uppodlad till det i ansökningen uppgivna ändamålet i enlighet med ortens bruk, sökanden förbunde sig att å sådant område på tid och sätt, som av skogsvårdsstyrelsen bestämdes, verkställa fullständig skogsodling och, där så erfordrades, hjälpkultur samt hålla det sålunda skogsodlade området skyddat och fredat för betande kreatur under minst fem år, räknat från skogsodlingens avslutande, allt till viss i förbindelsen angiven kostnad. Därest sökanden bruste i någon del av berörda åligganden, skulle styrelsen äga att utan hans vidare hörande och på hans bekostnad låta verkställa erforderlig skogsodling å det avverkade området samt skydda densamma, allt inom den angivna kostnadssumman. Styrelsen hade tänkt sig, att, till förekommande av missbruk i det av styrelsen angivna hänseende, berörda av styrelsen praktiserade förfarande legaliserades genom upptagande i lagen av en tilläggsbestämmelse till 4 § av innehåll att, därest i 2 § omnämnd odling ännu ej verkställts, då tillstånd enligt samma paragraf söktes, skogsvårdsstyrelsen skulle äga att före ärendets slutliga avgörande infordra den säkerhet för odlingens fullgörande, som skogsvårdsstyrelsen prövade skälig.

Skogsvårdsstyrelsen ville därjämte framhålla, hurusom det stundom inträffat, att, sedan styrelsen beviljat tillstånd till en viss avverkning och utsyning i enlighet därmed verkställts, därvid kvarlämnade fröträd blivit nedhuggna för användning till husbehov. Dylika händelser vore givetvis till men för en god skogsvård och borde förebyggas.

Skogslag-
stiftnings-
kommittén.

I sitt den 9 december 1918 avgivna betänkande framlade skogslagstiftningskommittén, förutom förslag till ny allmän lagstiftning rörande vårderna av enskildes skogar, jämväl bland annat förslag till ändrad lydelse av vissa §§ i gotlandslagen. Sistnämnda förslag avsåg ändringar i gotlandslagen i de hänseenden, varom skogsvårdsstyrelsen hemställt, utom så vitt angick frågan om förtydligande av begreppet skogsmark, varutinnan kommittén fann någon ändring i lagen ej vara erforderlig.

För stävjande av det av skogsvårdsstyrelsen påtalade missbruket av rätten till avverkning för skogsmarks uppodling föreslog kommittén, att i lagen skulle upptagas vissa bestämmelser i detta ämne, avfattade i nära överensstämmelse med motsvarande stadganden i kommitténs förslag till allmän skogsvårdslag. Berörda bestämmelser inneburo, att såsom förutsättning för markägares rätt att uppodla skogsmark till trädgård, åker eller äng eller att använda den till byggnadstomt eller annat likartat ändamål skulle gälla, att marken vore för det avsedda ändamålet lämplig. Därest å marken funnes skog, skulle dock markägaren ej äga avverka denna, förrän skogsvårdsstyrelsen därtill lämnat tillstånd. Vid meddelande av dylikt tillstånd skulle skogsvårdsstyrelsen äga att bestämma den tid, inom vilken de för markens nya användning erforderliga åtgärder skulle vara verkställda, och skulle, om berörda tid försuttes, domstol på talan av skogsvårdsstyrelsen äga efter omständigheterna förelägga ny tid för vidtagande av dylika åtgärder eller förordna om markområdets återförsättande i skogbärande skick.

Beträffande det av skogsvårdsstyrelsen i förevarande avseende framlagda förslaget om rätt för styrelsen att afordra markägaren särskild odlingsförbindelse anmärkte kommittén, att detsamma ej syntes vara tillfredsställande. Såsom skogsvårdsstyrelsen själv framhållit, kunde det nämligen i vissa fall inträffa, att för ändamålet olämplig mark föregåves skola odlas, och vore för dylika fall en strävan att få odlingen till stånd föga gagnelig eller tilltalande.

Till förhindrande av sådan avverkning av kvarlämnade fröträd, som i skogsvårdsstyrelsens förberörda skrivelse omnämnts, föreslog kommittén, att i gotlandslagen måtte upptagas förbud mot dylik avverkning av väsentligen enahanda innehåll som de förbud, vilka i motsvarande avseende stadgats i 1915 års dimensions- och utsyningslagar för Västerbottens och Norrbottens län.

Förutom nu angivna ändringar i gotlandslagen föreslog kommittén jämväl en utvidgning av lagens giltighetsområde. I samband med ett av kommittén i betänkandet framlagt förslag om upphävande av 1903 års skyddsskogslag förordade nämligen kommittén, att den del av Fårön, som, på sätt förut nämnts, förklarats för skyddsskogsområde, måtte inordnas under gotlandslagens bestämmelser. Kommittén framhöll härvid, att det skydd, som genom gotlandslagen bereddes en skog, vore icke mindre än det, varmed densamma kringgärdades genom den vanliga tillämpningen av skyddsskogslagen. Skillnaden i fråga om graden av skydd enligt de båda lagarna vore med andra ord endast den, som enligt skyddsskogslagen låge i möjligheten

att tillämpa bestämmelserna i lagens 2 § rörande större inskränkning i ägarens rätt att bruka skogen än som enligt den allmänna regeln i lagen gällde. Nämnda § hade emellertid aldrig blivit tillämpad, vare sig inom Gotlands län eller annorstädes, och behövligheten av densamma inom detta län minskades ytterligare, om den av kommittén föreslagna ändringen i gotlandslagen rörande skydd av fröträäd bleve antagen. Under denna förut-sättning kunde sålunda enligt kommitténs förmenande det av skyddsskogs natur varande området inom Gotlands län utan men inordnas under gotlandslagens bestämmelser.

I motiveringen till förslaget om ändringar i gotlandslagen redogjorde kommittén även för de skäl, som föranlett kommittén att — i motsats till den ståndpunkt kommittén intagit i fråga om skogarna på Öland — ej inordna gotlandsskogarna under den av kommittén föreslagna allmänna skogsvårdslagstiftningen. Sedan kommittén till en början i detta avseende framhållit, att bland de vid meddelandet av kommitténs uppdrag angivna ärendena intet finnes, som direkt berörde gotlandslagen, samt erinrat om den av skogsvårdsstyrelsen hos kommittén gjorda framställningen om ändringar i lagen, anförde kommittén vidare:

Bortsett från de i nyssnämnda framställning gjorda erinringar hade skogsvårdsstyrelsen förklarat, att lagen vore god och ur forstlig synpunkt tillfyllestgörande samt även från allmänhetens sida, ehuru till en början mött med motvilja och misstro, numera omfattad med förståelse och sympati. Ett avlösande av den nuvarande lagen med en ny skulle därför enligt skogsvårdsstyrelsens övertygelse riva upp det rådande goda förhållandet mellan allmänheten samt lagen och dess handhavare. I betraktande av dessa förhållanden och då Gotland hittills haft sin egen skogslagstiftning ävensom i flera andra hänseenden intoge en särställning, hade det synts kommittén, ehuru väl gotlandslagen i mångt och mycket fått tjäna till förebild för kommitténs förslag till lag angående vård av enskildes skogar och likheterna dem emellan alltså vore stora, saknas allt fog för att inlägga Gotland under berörda förslag eller att i den nuvarande lagen göra andra än direkt påkallade ändringar.

Ordföranden i kommittén, landshövdingen K. S. Husberg, intog i förevarande avseende en från kommitténs majoritet skiljaktig ståndpunkt. I avgiven reservation till kommitténs betänkande anförde denne beträffande frågan om ändrad skogslagstiftning för Gotlands län:

*Kommitte-
reservanten.*

För sin del hade han funnit innehållet av det uppdrag, som kommittén erhållit, icke innebära någon orsak att, såsom kommittén ansett riktigast, lämna gotlandslagen oberörd i alla andra punkter än de av skogsvårdsstyrelsen anmärkta. Tvärtom vore enligt reservantens mening beröringspunkterna och sambandet mellan 1903 års skogsvårdslag och gotlandslagen av den art, att kommittén haft full anledning till en närmare undersökning, huruvida icke i och med en revision av den förra lagen gotlandslagen borde i större eller mindre omfattning ändras. Gotlandslagen byggde på återväxtprincipen liksom 1903 års lag och hade skogsvårdsstyrelse liksom denna. Det historiska förloppet av den gotländska skogslagstiftningen visade ock, att, efter det 1903 års lag blivit antagen, lagstiftningen för Gotland ställts i sam-

band med och inneburit ett väsentligt närmande till den sydsvenska skogslagstiftningen. Den nuvarande gotländska lagstiftningen hade sålunda er nåtts under fullt hänsynstagande till den å fastlandet gällande lagstiftningen och i avsiktlig anslutning till denna. Häri låge enligt reservantens uppfattning ett sådant inre samband mellan de båda lagstiftningarna, att vid fråga om ändringar i den ena av dem man icke blott kunde utan ock borde taga i övervägande, huruvida motsvarande ändringar borde ske i den andra. Att, såsom kommittén förfarit, överhuvud avvisa en dylik undersökning av hänsyn till befarade stämningar, vilka, om de ens komme att uppstå, kanske skulle visa sig, såsom i motsvarande fall tidigare skett, bliva av snart övergående natur, borde icke få ifrågakomma. Kommittén hade icke haft någon slik hänsyn i fråga om Öland och hade därutinnan säkerligen gjort rätt.

Vid härefter verkställd undersökning rörande de ändringar i gotlandslagstiftningen, som påkallades med hänsyn till den av kommittén ifrågasatta revisionen av 1903 års lag, fann reservanten, att gotlandsskogarna borde underkastas väsentligen enahanda skogsvårdsbestämmelser som å fastlandet befintliga s. k. svårförnygrade skogar. På grund härav och då enligt reservantens mening formella skäl talade för inrymmande i fastlandets allmänna skogsvårdslagstiftning av de bestämmelser, som sålunda borde gälla för gotlandsskogarna, upptog reservanten i det av honom framlagda förslaget till sådan lagstiftning en särskild avdelning rörande skogarna inom Gotlands län, i huvudsak överensstämmande med förslagets stadganden rörande svårförnygrade skogar.

Jämväl i fråga om berörda skyddsskogsområde å Fårön var reservanten skiljaktig från kommitténs förslag och ansåg, att detta borde bibehållas såsom sådant. Enligt reservantens förslag skulle för detta område liksom för övriga skyddsskogsområden fortfarande gälla vad i 2 § av 1903 års skyddsskogslag funnes stadgat om rätt för Kungl. Maj:t att, därest så prövades nödigt, förordna om inskränkning i ägarens rätt att bruka skogen till husbehov samt om befogenhet för denne att i sådant fall påfordra skogsmarkens inlösande av staten.

Yttranden
öfver skogs-
lagstiftnings-
kommitténs
förslag.

I från Gotlands län infordrade yttranden öfver kommitténs betänkande tillstyrkte *landstinget* och *hushållningssällskapet* *förvaltningsutskott* i huvudsak kommitténs ifrågavarande förslag.

Myndigheter
i Gotlands
län.

Jämväl *skogsvårdsstyrelsen* anslöt sig till kommitténs huvudståndpunkt, att gotlandslagen borde med vissa ändringar bibehållas, men framställde åtskilliga erinringar mot förslaget, särskilt de däri upptagna nya bestämmelserna rörande skogsmarks omläggning till annan användning. Till utveckling av sina erinringar mot sistberörda bestämmelser anförde skogsvårdsstyrelsen, bland annat:

De önskemål, som enligt skogsvårdsstyrelsens mening borde tillgodoses genom ändring av gotlandslagens stadganden rörande skogsmarks omläggning, vore, att tillstånd borde kunna sökas och lämnas, medan skogen ännu stode på rot, sålunda innan marken vore tagen i bruk för det nya ändamålet, att det under vissa former borde förbehållas skogsvårdsstyrelsen rätt

att förhindra sådana avverkningsföretag, som på grund av markens beskaffenhet eller företagets omfång uppenbarligen mindre avsåge markens odling än skogens exploatering, att det förbehölls skogsvårdsstyrelsen att liksom i fråga om vanlig avverkning i vissa fall föreskriva de åtgärder, som erfordrades för markens återställande i skogbärande skick, därest marken ej inom skälig tid togs i bruk för det ändamål, som föranlett skogsvårdsstyrelsens bifall till avverkningen, samt att sådana bestämmelser borde införas i lagen, att skogsvårdsstyrelsen ägde rätt att infordra säkerhet för de åtgärder till markens återställande i skogbärande skick, vilka tilläventyrs bleve behöfliga, och detta även om marken överginge i annan ägares hand. Kommitténs förslag beaktade i viss mån dessa önskemål med undantag av det sistnämnda. Skogsvårdsstyrelsen vidhölle emellertid, att det i vissa fall såväl vid odling som vid vanlig avverkning borde fordras, att avverkaren ställde betryggande säkerhet för de av avverkningen föranledda återväxtåtgärdernas verkställande. Enligt kommitténs förslag, som förutsatte, att endast markägaren bleve ansvarig för föreskrivna återväxtåtgärder, skulle sålunda en egendomspekulant kunna kalkylera med kalavverkning av skogsbestånd utan tanke på framtiden. Efter egendomens försäljning eller styckning måste skogsvårdsstyrelsen vända sig till den nye markägaren, för vilken det ställde sig kanske ekonomiskt utförbart eller svårt att utföra de föreskrivna åtgärderna. Skogsodlingskostnaderna torde i många fall behöva förskottas av skogsvårdsstyrelsen. Följden bleve tvister och processer mellan skogsvårdsstyrelsen och den nye markägaren, mellan denne och avverkaren med risk för skogsvårdskassan, i stället för att med tillämpning av det av styrelsen föreslagna och nu praktiserade systemet avverkaren gjordes medveten om ansvaret för kulturkostnaderna, medan skogen ännu stode på rot, avverkaren obetaget att med en ny markägare överenskomma om dennes övertagande av skogsodlingsarbetenas utförande. Även med tillämpning av detta system vore jämlikt nu gällande och föreslagna bestämmelser *jämväl markägaren ansvarig för åtgärdernas vidtagande.*

Beträffande kommitténs förslag om inordnande av skyddsskogsområdet å Fårön under gotlandslagens bestämmelser förklarade skogsvårdsstyrelsen, att styrelsen tillstyrkte detsamma men att styrelsen härvid dock ville erinra, att det skydd mot ovarsam husbehovsavverkning å skyddsskogsområdet, som innefattades i bestämmelserna i 2 § skyddsskogslagen, enligt förslaget skulle bortfalla. Gentemot det av kommittén åberopade förhållandet, att nyssnämnda bestämmelser ej vid något tillfälle blivit tillämpade, ville skogsvårdsstyrelsen framhålla, att detta förhållande kunde hava sin grund redan i befintligheten av en paragraf, som möjliggjorde ett ingripande. Det syntes därför styrelsen önskvärt, att någon bestämmelse angående kontroll över husbehovsavverkningen på ifrågavarande område vid skyddsskogslagens upphävande överflyttades till gotlandslagen.

Länsstyrelsen ansåg det kunna starkt ifrågasättas, huruvida ej, på sätt kommittéreservanten föreslagit, gotlandslagen lämpligen borde inordnas såsom ett särskilt kapitel i den allmänna skogslagen. I varje fall borde det enligt länsstyrelsens mening, då en ingående revision av skogslagstiftningen i övrigt ifrågasattes, komma under noggrant övervägande, huruvida icke, utöver de särskilda bestämmelser, som påkallades av å Gotland rådande förhållanden, åtskilliga i förslaget till den allmänna skogslagen förekommande

bestämmelser av allmängiltig natur, såsom exempelvis angående särskilt skydd för ungskog, åtgärder för återväxt vid skada å skog genom brand, storm etc., även borde få tillämpning inom Gotlands län. Länsstyrelsen framhöll därjämte, att de bestämmelser i gotlandslagen, som avsåge åtgärder till återväxtens betryggande, lede av vissa brister, vilka skulle avhjälpas, därest sagda bestämmelser ändrades till överensstämmelse med de i nyssnämnda förslag i detta avseende upptagna. Till utveckling härav anförde länsstyrelsen:

Enligt skogslagstiftningskommitténs förslag till allmän skogsvårdslag vore föreskrifter rörande åtgärder till återväxtens betryggande bindande för varje ägare av skogsmarken vare sig de lämnats av skogsvårdsstyrelse eller domstol. Detta syntes även vara nödvändigt för att dylika föreskrifter under alla omständigheter skulle kunna bringas till verkställighet. I berörda avseende innehölle gotlandslagen ej fullt klara bestämmelser, och syntes ett förtydligande i berörda riktning vara behöfligt. För det fall att skogsvårdsstyrelsen själv nödgades låta utföra de föreskrivna åtgärderna för återväxtens betryggande vore vidare möjlighet icke styrelsen beredd att vid fall av tredska hos den ersättningsskyldige utan större omgång och med i möjligaste mån betryggad rätt utsöka kostnadsersättningen. Styrelsen syntes i likhet med vad som funnes stadgat i nyssnämnda förslag i berörda fall böra äga att hos överexekutor erhålla handräckning. De i nämnda lagförslag innefattade bestämmelserna därom, att skogsvårdsstyrelse, då föreskrifter om åtgärder till återväxtens betryggande meddelades, tillika skulle bestämma viss tid, inom vilken åtgärderna skulle vara vidtagna, samt att skogsvårdsstyrelse, då dylika föreskrifter icke av styrelsen meddelats, men skyldighet till sådana åtgärders utförande ändock kunde vederbörande markägare åläggas, skulle med markägaren härom söka träffa överenskommelse — vilken, om den komme till stånd, erhöle bindande verkan mot framtida ägare — samt först om överenskommelse ej kunde träffas ägde anlita domstol, torde slutligen lämpligen böra erhålla sin motsvarighet i gotlandslagen.

Beträffande skyddsskogsområdet å Fårön framhöll länsstyrelsen, att det väl kunde tänkas, att inskränkningar utöver vad gotlandslagen medgäve kunde finnas nödiga till hämmande av en långt driven husbehovsavverkning å sagda område. Länsstyrelsen delade därför reservantens mening, att den i 2 § av nuvarande skyddsskogslag åt Kungl. Maj:t inrymda befogenhet borde bibehållas i fråga om samma område.

Domänstyrelsen.

Domänstyrelsen förklarade sig till alla delar biträda de i skogsvårdsstyrelsens nyssberörda yttrande uttalade önskemål samt framlade ett i enlighet härmed utarbetat särskilt förslag till ändringar i gotlandslagen.

1923 års förslag till skogsvårdslag.

Sedan frågan om ändrad skogslagstiftning för Gotlands län därefter varit föremål för beredning inom jordbruksdepartementet i samband med övriga av skogslagstiftningskommittén behandlade lagstiftningsfrågor, framlade Kungl. Maj:t genom proposition nr 104 för 1923 års riksdag förslag till ny allmän skogsvårdslag. Enligt detta skulle de i gotlandslagen avsedda skogar inordnas under den föreslagna nya skogsvårdslagen samt därvid underkastas de bestämmelser, som enligt förslaget skulle gälla för å fastlandet befintliga

svårförnygrade skogar. Dessa bestämmelser föreslogos skola erhålla tillämpning jämväl beträffande enskildes skogar å Öland. Förslaget anslöt sig sålunda i fråga om skogarna i Gotlands län till kommittéreservantens ståndpunkt.

I propositionens motivering anförde jag i egenskap av föredragande departementschef till stöd för vad sålunda föreslagits beträffande sistnämnda skogar.

Vid bedömandet av, huruvida gällande bestämmelser å ett sådant område som skogslagstiftningen vore att anse som tillfyllestgörande eller i behov av förändringar, måste givetvis stor betydelse tillerkännas den uppfattning härom, som gjort sig gällande såväl hos den därav berörda allmänheten som hos vederbörande myndigheter, särskilt den myndighet, vilken det direkta handhavandet av bestämmelserna tillkomme. Hade det icke varit ifrågasatt att nu göra någon som helst ändring i den nuvarande gotlandslagen, kunde man låtit därvid bero. Annorlunda syntes mig emellertid frågan ligga på grund av att ändringar i lagen i varje fall vore erforderliga. Med hänsyn härtill torde det riktiga vara att göra en jämförelse mellan gotlandslagen, sådan den skulle bliva med nyssberörda ändringar, samt den nya allmänna skogsvårdslagen för att se, om de därvid framkommande olikheterna vore av beskaffenhet att motivera ett bibehållande av särskild lag för Gotland eller icke. På grund av det exponerade läge, vari gotlandsskogarna befunne sig, borde denna jämförelse hänföra sig till de bestämmelser i den allmänna skogsvårdslagen, som avsåge svårförnygrade skogar.

Vad då de avseenden beträffade, vari olikheter skulle förekomma, vore de viktigaste av dessa, att beträffande Gotland: någon skyldighet icke skulle förefinnas att vidtaga reproduktionsåtgärder efter avverkning till husbehov, reproduktionsskyldighet i anledning av inträffad skada å skogen icke skulle gälla, omläggning av skogsmark till betes användning icke finge ske annat än genom dess uppodling till äng, föranstaltande av eftersatta reproduktionsåtgärders vidtagande endast kunde ske efter domstolsprocedur, samt förmånsrätt till betalning ur fastigheten för av skogsvårdsstyrelsen förskjutna kostnader icke skulle gälla.

Av dessa olikheter skulle de flesta innebära lindrigare bestämmelser för de gotländska skogsägarna med den särskilda lagen än enligt den nya skogsvårdslagen. Endast i ett avseende kunde den särskilda lagens ersättande med den nya skogsvårdslagen synas medföra en mildring för skogsägarna, nämligen i fråga om rätten att omlägga skogsmark till betes användning utan att därför behöva uppodla den till äng. De å Gotland förefintliga lövängarna och betesförhållandena torde emellertid göra en dylik ändring utan betydelse.

Beskaffenheten och innebörden av de olikheter, som således skulle förefinnas mellan skogsbestämmelserna för Gotland och för fastlandet, om de förra ändrades i därutinnan angivna hänseenden, torde kunna sägas vara sådan, att därav icke motiverades ett bibehållande av den särskilda gotlandslagen. Då från skogsvårdsstyrelsen anförts, att uttagandet av husbehovsvirke i allmänhet skedde på sådant sätt, att fara för återväxten icke uppstode, vore detta ett förhållande, som, utom det att det vittnade om en glädjande förståelse hos allmänheten, borde medföra, att konstituerandet av reproduktionsskyldighet även efter husbehovsavverkning komme att verka jämförelsevis ringa ökning i ägarnas skogsvårdsåtgärder och således att kännas föga betungande. Beträffande de övriga följderna av lagändringen för ön torde någon närmare utläggning icke vara erforderlig, då någon anledning att i de berörda av-

seendena behandla Gotland annorlunda än fastlandet icke torde kunna andragas.

Enligt förslaget skulle förut angivna område å Fårön ej inordnas under den nya skogsvårdslagen utan bibehållas såsom skyddsskogsområde.

1923 år
riksdag.

Med anledning av propositionen väcktes vid 1923 års riksdag inom första kammaren av herr Bodin en motion, nr 189, däri yrkades, att från tillämpningen av den föreslagna skogsvårdslagen måtte undantagas skogar, belägna inom Gotlands län. Till stöd härför framhölls, bland annat, att ett anpassande från den gotländska allmänhetens sida efter den föreslagna skogsvårdslagen måste möta stora svårigheter på grund därav, att den nu gällande gotlandslagen jämförelsevis nyligen trätt i kraft och först under de senare åren hunnit fullt genomtränga det allmänna medvetandet. Ett slopande av denna lag skulle lätt kunna äventyra de framsteg, som vunnits i detta avseende. Under alla omständigheter vore de skiljaktigheter, som rådde mellan gotlandslagen och förslaget till skogsvårdslag, ej av den betydelse, att de uppvägdde denna risk.

Sedan berörda proposition och motion för förberedande handläggning hänvisats till särskilt utskott, framhöll skogsvårdsstyrelsen i en till utskottet ingiven skrivelse såsom ytterligare skäl för motionärens hemställan, att i förslaget till skogsvårdslag införts begreppet betesmark, men att något dylikt ägoslag ej funnes betecknat i den nuvarande gotlandslagen. På Gotland vore nästan all skogsmark av ej allt för dålig beskaffenhet *inhägnad* till *beteshagar*. Genom införandet i lagen av termen *betesmark* skulle kunna uppkomma den uppfattningen, att inhägnade beteshagar vore undantagna från lagens grundregel. Genom en dylik begreppsförvirring skulle kunna uppstå en genom sina konsekvenser synnerligen stor fara för Gotlands skogar. Styrelsen vidhölle därför sin åsikt om önskvärdheten av att den särskilda skogslagen för Gotland bibehölles.

I sitt med anledning av propositionen och motionen avgivna utlåtande nr 1 anförde utskottet beträffande frågan om ändrad skogslagstiftning för Gotlands län:

Den opinion för ett bibehållande tillsvidare av en särskild skogslagstiftning för Gotlands län, som framkommit från skilda håll, syntes utskottet vara sådan, att densamma åtminstone för närvarande borde tillmöteskommas. Såväl allmänheten representerande röster som skogsvårdsmyndigheten i länet hade bestämt uttalat sig därför, och det torde då, på ett lagstiftningsområde sådant som detta, böra fordras starka skäl för ett beslut i motsatt riktning. Väl kunde den av departementschefen framlagda jämförelsen mellan de olika bestämmelser, som skulle bli gällande, icke synas ådagalägga några mera väsentliga olikheter därutinnan, men särskilt i betraktande av skogsvårdsstyrelsens senaste framställning syntes det icke uteslutet, att en närmare utredning av den nya skogsvårdslagens lämplighet för Gotlands del kunde vara påkallad, innan den gjordes gällande där. Då Gotland hittills haft sin egen skogslagstiftning och jämväl i andra hänseenden intoge en särställning, an-

slöte sig utskottet till den i motionen gjorda hemställan om ändring av Kungl. Maj:ts förslag uti denna punkt.

Vunne äsikten om bibehållande av den särskilda skogsvårdslagen för Gotlands län bifall, kvarstode frågan om vissa ändringar i densamma. Förslag härtill hade avgivits av såväl skogslagstiftningskommittén som domänstyrelsen, men innan beslut härutinnan fattades, torde vidare utredning böra ske, och torde förty hemställan därom böra göras i samband med riksdagens beslut angående den allmänna skogsvårdslagen.

På grund av vad utskottet sålunda och i övrigt i utlåtandet anført hemställde utskottet, dels att riksdagen måtte antaga förslaget till skogsvårdslag med bland annat sådan ändring, att skogarna inom Gotlands län undantoges från lagens tillämpning, dels ock att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utarbetande och framläggande för riksdagen av förslag till de ändringar i 1908 års gotlandslag, som kunde finnas erforderliga i anledning av de därom från skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län framställda erinringarna.

Denna hemställan bifölls av riksdagen, som, på sätt förut nämnts, avlät skrivelse i ämnet till Kungl. Maj:t den 31 maj 1923, nr 278.

Sedan Kungl. Maj:t den 15 juni 1923 utfärdat den av riksdagen sålunda antagna skogsvårdslagen, hemställde domänstyrelsen, såsom förut berörts, i skrivelse till Kungl. Maj:t den 22 december 1923, att sagda lag måtte utsträckas att gälla inom Gotlands län. Såsom skäl härför framhöll domänstyrelsen till en början, att de skogliga förhållandena å Gotland i allmänhet vore av den art, att de motsvarade förutsättningarna för tillämpande av skogsvårdslagens bestämmelser i fråga om svärförnygrade skogar samt att de önskemål, som skogsvårdsstyrelsen velat vinna med de av styrelsen föreslagna ändringarna i gotlandslagen, skulle bliva tillgodosedda, därest skogsvårdslagens nyssnämnda bestämmelser därstädes vunne tillämpning. Vidare anförde domänstyrelsen i detta avseende:

*Domänstyrel-
sens skrivelse
den 22/12 1923.*

Vad anginge de betänkligheter, som skogsvårdsstyrelsen uttalat mot skogsvårdslagens tillämpning å Gotland med hänsyn därtill, att begreppet betesmark införts i lagen, ville domänstyrelsen framhålla, att sådana bestämmelserna i detta avseende utformats i 23 § av lagen desamma avsåge ett *efter* lagens ikraftträdande företaget utläggande till betesmark av särskilt därför lämpligt område, som genom röjning eller andra särskilda åtgärder bereddes för varaktigt betesbruk. Någon inskränkning i vad som enligt tidigare definition och uppfattning ansetts vara skogsmark och förty komme att falla under lagen hade därmed ej åstadkommits, och syntes det domänstyrelsen ej heller gärna vara möjligt att åt sagda bestämmelser giva en dylik innebörd. Lagens räckvidd syntes vara klart angiven i skogsvårdslagens 1 §, vilken med hänsyn till innebörden i nu gällande gotlandslag, som föreskreve tillstånd för avverkning till avsalu, syntes väl ansluta sig till denna. Dessutom borde erinras, att skogarna å Gotland i övervägande omfattning, om ej till uteslutande del, vid ett eventuellt tillämpande av skogsvårdslagen torde komma att förklaras såsom svärförnygrade skogar.

Av vad sålunda anförts och då den nuvarande gotlandslagen i stor utsträckning fått utgöra en förebild för skogslagstiftningskommitténs lagförslag, av vilket en del upptagits i 1923 års skogsvårdslag, syntes det domänstyrelsen ur alla synpunkter icke blott lämpligt utan även synnerligen önskvärt, att sistnämnda lag finge gälla även för Gotland.

I ett avseende skulle genom berörda utsträckning av skogsvårdslagens giltighet en viss skärpning inträda i den nuvarande gotlandslagstiftningen utöver vad skogsvårdsstyrelsen föreslagit, nämligen ifråga om skyldighet att även efter avverkningar för husbehov sörja för återväxt samt att vid dylik avverkning iakttaga föreskrifterna om avverkning av yngre skog. I fråga om åstadkommande av återväxt efter avverkning för husbehov hade domänstyrelsen funnit efter härom inhämtad kännedom, att ett verkligt behov av sådan lagstiftning förefunnnes. För närvarande bedreves i allmänhet husbehovsavverkning å Gotland genom en försiktig plockhuggning, varigenom så små föryngringsytor upptoges, att någon annan återväxt än av den skuggfördragande granen i stort sett icke vore att påräkna på naturlig väg, då därjämte den rikliga gräsväxten, som å den något djupare och överallt synnerligen kalkhaltiga marken hastigt inställde sig efter varje även den minsta avverkning vore synnerligen besvärande för särskilt återväxt av tall. Följden av att tillämpa en sådan avverkningsmetod hade visat sig uti frånvaron i synnerligen hög grad av återväxt eller yngre bestånd av tall, vilket trädslag eljest syntes hava goda förutsättningar att kunna trivas och allt efter markens beskaffenhet utveckla sig till det för de särskilda fallen bäst lämpade skogsträdet på Gotland.

Ett annat stöd för sin åsikt att skogsvårdslagen vore synnerligen lämpad för Gotland med hänsyn till klimatiska, biologiska och jämväl därstädes rådande ekonomiska förhållanden hade domänstyrelsen ansett sig finna uti av länsjägmästaren därstädes under hand gjort uttalande, att denna lag i stort sett vore väl anpassad för Gotland just med hänsyn till nämnda förhållanden.

Såsom förut nämnts, uttalade sig domänstyrelsen i skrivelsen jämväl rörande förenämnda skyddsskogsområde å Fårön och framhöll därvid såsom sin åsikt, att, därest skogsvårdslagen antoges att gälla för länet, densamma borde erhålla tillämpning även å skogarna inom nämnda område, vilka därvid borde förklaras för svårföryngrade skogar. Härigenom skulle bland annat det av skogsvårdsstyrelsen vitsordade behovet av kontroll över husbehovsavverkningarna å berörda skogar bliva tillgodosett.

*Yttranden
öfver domän-
styrelsens
skrivelse.*

På sätt jag förut berört, hava infortrade yttranden öfver domänstyrelsens berörda skrivelse avgivits av länsstyrelsen, hushållningssällskapets förvaltningsutskott och skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län. Därjämte hava, sedan länsstyrelsen genom utfärdad kungörelse berett kommuner och skogsägare inom länet tillfälle att yttra sig öfver skrivelsen, med anledning härav yttranden avgivits av Ardre, Björke, Vamlingbo och Vänge kommuner ävensom av åtskilliga skogsägare i Lokrume socken samt häradsdomaren Johan Olsson i Västerhejde. Härförutom har yttrande i ärendet avgivits av häradshövdingen i Gotlands södra domsaga.

Skogsvårdsstyrelsen har vitsordat, att de skogligen förhållandena på Gotland i allmänhet vore av den art, att de motsvarade förutsättningarna för tillämpandet av skogsvårdslagens bestämmelser angående svårförnygrade skogar samt att de önskemål beträffande ändringar i nu gällande gotlandslag, som framförts av skogsvårdsstyrelsen och representanter för allmänheten på Gotland, i huvudsak blivit tillgodosedda i skogsvårdslagens bestämmelser. Under sådana förhållanden kunde det förefalla naturligt, att gotlandsskogarna inrymdes under nyssnämnda lag. Vid en kritisk granskning av denna lags avfattning och praktiska tillämpning på skogarna inom Gotlands län hade emellertid skogsvårdsstyrelsen kommit till en delvis annan uppfattning än domänstyrelsen. Till utveckling härav har skogsvårdsstyrelsen anfört bland annat:

Den första anmärkningen mot den allmänna skogsvårdslagens tillämpning vore av formell natur. Då de undantagsbestämmelser i densamma, som gällde för svårförnygrade skogar, skulle, såsom i detta fall, tillämpas på ett helt län, torde icke kunna bestridas, att den nya lagen för allmänheten inom ett sådant län måste förefalla svårförståelig och invecklad gentemot den nuvarande gotlandslagens i regel korta och klara bestämmelser. Men de anmärkningar, som måste göras, vore emellertid icke blott av formell natur.

I sin till 1923 års riksdags särskilda utskott ingivna skrivelse hade skogsvårdsstyrelsen uttalat betänkligheter mot införandet i lagen av undantagsbestämmelser för de ägoslag, som betecknats med ordet *betesmark*, vilka betänkligheter domänstyrelsen emellertid funnit ogrundade. Såsom domänstyrelsen erinrat, erfordrades visserligen enligt 23 § av allmänna skogsvårds-lagen tillstånd av skogsvårdsstyrelsen för *omläggning av skogsmark* till betesmark för verkligt betesbruk, men man kunde dock ej värja sig från den tanken, att grundvalarna för nuvarande lag kunde rubbas genom särskiljandet av begreppet »betesmark» från begreppet »skogsmark».

Ett kanske ännu tyngre vägande skäl till anmärkning mot den allmänna skogsvårdslagens tillämpning på Gotland hade skogsvårdsstyrelsen funnit vid närmare granskning av bestämmelserna i dess 22 §, varigenom från lagens tillämpning undantoges *försumpad skogsmark*, ett undantag, som egendomligt nog syntes gälla även svårförnygrade skogar. Nu förhölle det sig så, att en mycket stor procent av gotlandsskogarna på grund av öns topografi vore mer eller mindre vattensjuka. Skogsvårdsstyrelsen hyste stort intresse och hade nedlagt mycket arbete för dränerandet av dessa marker. Alldeles orimligt vore väl att ställa de odränerade markerna utom lagen, medan de såsom dränerade skulle återinföras under densamma. Lagbestämmelsen ifråga torde utan tvivel i allmänna lagen hava tillkommit för att icke skogsägare skulle efter en i god tro utförd avverkning å försumpad mark kunna tvingas nedlägga oskäliga kostnader på en kanske lönlös återplantering. Men för Gotland liksom övriga svårförnygrade trakter måste det överlämnas åt skogsvårdsstyrelsen att bedöma, under vilka former en avverkning i vattensjuk skogsmark finge äga rum. Den nuvarande gotlandslagens styrka låge i dess enkelhet, varigenom lagen, såsom den nu tolkades, omfattade praktiskt taget all saluavverkning. Det kunde då synas opåkallat att i lagen införa vissa riskmoment, varigenom dess giltighetsområde bleve svävande och kontrollen försvarad.

De anförda skälen talade *mot* den allmänna skogsvårdslagens införande på Gotland. Det återstode då att pröva, vilka fördelar i skogsvårdshänseende som med dess antagande skulle vinnas i jämförelse med bibehållande av nu-

varande lag med förut angivna förslag till ändringar. Det viktigaste av de avseenden, i vilka olikheter skulle förekomma, vore, att enligt den allmänna lagen skulle införas skyldighet att efter avverkning till husbehov sörja för återväxt samt att vid dylik avverkning iakttaga föreskrifterna om avverkning av yngre skog. Domänstyrelsen hade framhållit, att ett verkligt behov av sådan lagstiftning förefunnnes, enär det system, som i regel användes vid husbehovsavverkningar, nämligen försiktig s. k. »plockhuggning», försvärade återväxten, särskilt av tall. Ur ren skogsvårdssynpunkt vore givetvis domänstyrelsens åsikt om plockhuggning och faran av densamma riktig. Men man måste ihågkomma, att behovet av husbehovsvirke vid mindre och medelstora gårdar lätt ville inbjuda till plockhuggning och stundom nödvändiggjorde sådan, nämligen i de fall, då vissa dimensioner eller sortiment krävdes för byggnader, reparationer och dylikt. Och det torde för övrigt knappast med ifrågasatta reproduktionsföreskrifters införande i lagen vinnas annat än att hos de skogsägare, som studerade den ifrågasatta nya skogslagen, inskärptes nödvändigheten av att även vid husbehovsavverkning sörja för återväxt. Det måste nämligen beaktas, att i fråga om alla de avverkningsansökningar, som årligen inkomme till skogsvårdsstyrelsen, i medeltal 80 procent vore av beskaffenhet, att tillstånd av praktiska skäl måste lämnas *utan* föregående utsyning, undersökning å marken eller särskilda föreskrifter. I och med erhållandet av dylikt tillstånd vore även efter den nya skogsvårdslagen, 21 §, skogsägaren *lagligen* befriad från särskilda reproduktionsskyldigheter. Det låte sig då knappast göra att ingripa mot plockhuggning just för *husbehov* genom föreskrifter om upptagandet av större bländningsluckor eller dylikt. Liknande vore förhållandet beträffande avverkning av *yngre skog* för husbehov. Den gotländske bonden sökte i regel efter bästa förstånd försiktigt och sparsamt uttaga sitt husbehovsvirke. Sant vore, att han därvidlag ofta genom bristande insikt beginge fel mot skogsvårdens fordringar, särskilt genom oförständig plockhuggning och försummad gallring av ungskog, men syntes det skogsvårdsstyrelsen, att bästa medlet häremot vore *upplysningsarbete*, för vilket ändamål genom länsjägmästaren årligen hölles flera föredrag vid de s. k. lantmannaveckorna och vid länets lantmannaskola. Tyvärr kunde det stundom hända, att efter omfattande utsyningar särskilt vid egendomsspekulationer genom husbehovsavverkningar återväxten äventyrades och ungskogen illa medfores, men det syntes lämpligare söka stävja detta genom att åt skogsvårdsstyrelsen lämna befoget att i särskilda fall i samband med nödiga föreskrifter om återväxtens betryggande efter utsyningar utfärda de bestämmelser eller med skogsägaren träffa de överenskommelser, som rörande husbehovsavverkning under viss tid vore att iakttaga.

Rörande den allmänna skogsvårdslagens bestämmelser om föranstaltande av eftersatta reproduktionsåtgärders vidtagande genom domstolsprocedur ansåge skogsvårdsstyrelsen, att ett dylikt förfaringsätt gentemot en ny markägare, som icke haft att göra med den föregående avverkningen, endast i undantagsfall borde tillämpas, utan syntes det böra påvåla avverkaren att före eller i samband med avverkningen ställa säkerhet för de åtgärder, som behövdes för återväxtens betryggande. Markägaren borde däremot bära ansvarighet för att icke vidtagna kulturer skadades genom beteskreatur.

Med stöd av vad skogsvårdsstyrelsen sålunda anfört och då några sakliga ändringar i den av 1923 års riksdag antagna skogsvårdslagen ej torde kunna förutsättas, har skogsvårdsstyrelsen förklarat sig vidhålla sin förut uttalade

åsikt, att den nu gällande gotlandslagen borde bibehållas med de ändringar däri, som finnes erforderliga i anledning av de från skogsvårdsstyrelsens sida mot lagen framställda erinringar.

Mot domänstyrelsens förslag att hänföra de nuvarande skyddsskogarna å Fårön under samma lagstiftning som Gotlands övriga skogar har skogsvårdsstyrelsen ej funnit något att invända, under förutsättning att någon kontroll över husbehovsavverkningen å av flygsanden hotade delar åvägabragtes.

Även hushållningssällskapets förvaltningsutskott har uttalat sig för bibehållandet av den nu gällande gotlandslagen med nyss angivna ändringar, och har förvaltningsutskottet därvid i stort sett framfört samma synpunkter som skogsvårdsstyrelsen.

Hushållningssällskapets förvaltningsutskott.

Länsstyrelsen har anfört:

Länsstyrelsen.

Det måste väl medgivas, att skogsvårdslagen i väsentliga delar vore anpassad även för förhållandena på Gotland, men att göra den helt tillämplig även inom detta län, syntes länsstyrelsen dock betänkligt. I sådant avseende ville länsstyrelsen åberopa vad hushållningssällskapets förvaltningsutskott och skogsvårdsstyrelsen anfört beträffande vanskligheten att å skogarna på Gotland tillämpa stadgandena i den allmänna skogsvårdslagen om betesmark och försumpad skogsmark. Vad särskilt försumpad skogsmark anginge finge länsstyrelsen framhålla, att sedan flera år genom skogsvårdsstyrelsens försorg och med anlitan av därför avsedda donationsmedel ett energiskt arbete bedrivits för dränering av sådan mark och att det syntes välbetänkt, att dylik mark ej lösgäves för skogsavverkning, förr än resultatet av berörda arbete kunde tillförlitligt bedömas. Att den gällande särskilda skogslagen för Gotland under alla förhållanden icke borde bibehållas i oförändrat skick, torde emellertid vara obestridligt, och finge länsstyrelsen beträffande en revidering av nämnda lag åberopa såväl vad länsstyrelsen anfört i sitt utlåtande över skogslagsstiftningskommitténs betänkande som ock vad skogsvårdsstyrelsen i avgivna yttranden framhållit.

Förenämnda fyra kommuner samt berörda skogsägare i Lokrume socken hava uttalat sig för bibehållande av den nu gällande gotlandslagen antingen i oförändrat skick eller ock med de ändringar, som föranleddes av de av skogsvårdsstyrelsen mot lagen framställda erinringar.

Kommuner och skogsägare m. fl.

Häradshövdingen i Gotlands södra domsaga och häradsdomaren Johan Olsson i Västerhejde hava anmärkt, att det i 1908 års gotlandslag förekommande uttrycket »till gårdens behov» vore otydligt och föranlett svårigheter vid lagens tillämpning. Den senare har därjämte framhållit, att, då det å Gotland vore vanligt, att flera hemmansdelar ägdes av samme person, rätten till husbehovsavverkning borde avse ej allenast den fastighets behov, där avverkningen ägt rum, utan även behovet å övriga fastigheter, som innehades av samme ägare.

Sedan under beredningen av förevarande lagstiftningsärende fråga uppkommit, huruvida — därest skogsvårdslagen utsträcktes att gälla inom Gotlands

Särskilda yttranden rörande den

omfattning,
vari skogs-
vårdslagen
bör vinna
tillämpning
inom Gotlands
län.

län — länet i dess helhet eller allenast vissa områden därav borde underkastas lagens bestämmelser rörande svårföryngrade skogar, hava på anmodan länsstyrelsen och skogsvårdsstyrelsen särskilt yttrat sig rörande denna fråga.

Skogsvårdsstyrelsen har härvid såsom sin bestämda åsikt framhållit, att Gotland i lagstiftningshänseende måste behandlas såsom en enhet och att sålunda, därest skogsvårdslagen antoges att gälla för Gotland, länet i dess helhet borde underkastas bestämmelserna rörande svårföryngrade skogar. Skogsvårdsstyrelsen har till stöd härför anfört:

De viktigaste av de faktorer, som inverkade på möjligheterna att åstadkomma föryngring efter avverkning, hänförde sig till markens beskaffenhet, nederbördsförhållandena, markvegetationen och kreatursbetet. I avseende på markens beskaffenhet vore sandjordarna de mest lättföryngrade, under det att lerjordarna, hållmarkerna och de torra grusjordarna vore svårföryngrade. På Gotland vore dessa markslag blandade om varandra. Att sålunda med hänsyn till markbeskaffenheten uppdelas länet i vissa geografiska zoner, för vilka olika lagstiftning skulle gälla, läte sig alltså icke göra. De övriga faktorer, som påverkade föryngringssvårigheterna, kunde ännu mindre än markbeskaffenheten tagas till utgångspunkt för en zonindelning. Nederbördsförhållandena vore ju i stort sett lika för hela länet. Gotland vore känt för nederbördsbrist under våren och försommaren. Denna nederbördsbrist gjorde i viss mån *all* mark svårföryngrad. Markvegetationen — den starka gräsväxten — och kreatursbetet verkade även i hög grad menligt på återväxten. Men härav påverkades mest de djupare jordarna, under det att de i avseende på markbeskaffenheten svårföryngrade hållmarkerna och torra grusjordarna mindre lede av denna olägenhet. Icke heller de sistnämnda faktorerna kunde sålunda läggas till grund för en uppdelning av länet.

Länsstyrelsen har biträtt den åsikt skogsvårdsstyrelsen i förevarande avseende uttalat.

Departements-
chefen.

Vad först angår frågan om ändrad lagstiftning för de skogar, som nu lyda under 1908 års gotlandslag, torde vid dess bedömande avgörande hänsyn böra tagas till de inom Gotlands län rådande skogsbiologiska förhållanden.

Skogar under
gotlandslagen.

Till närmare upplysning om dessa förhållanden tillåter jag mig återopå, vad föredragande departementschefen härutinnan anfört i motiveringen till det förslag till nu gällande gotlandslag, som förelades 1908 års riksdag. Efter erinran att på framställning av skogsvårdsstyrelsen i länet sakkunnig utredning ägt rum, huruvida särskilda åtgärder kunde finnas erforderliga för skogens bevarande å hållmarksområdena därstädes, anförde departementschefen beträffande resultaten av denna utredning:

På grund av ogynnsamma klimatiska förhållanden, i vilket avseende särskilt vore att erinra om den under våren och försommaren gemenligen rådande osedvanligt starka torkan, vore återväxtförhållandena på Gotland över huvud betydligt sämre än på fastlandet. I detta avseende rådde för övrigt väsentlig olikhet mellan olika trakter allt efter markens beskaffenhet. Där marken bestode av sandjord, vore skogsodlingsföretag väl tänkbara, om de ock ej ställde sig synnerligen fördelaktiga. På grund, som utgjordes av moränmergel, vore försök att skogsodla efter kalhuggning eller grundligare blädning,

särskilt på grund av den därvid uppstående ymniga gräsväxten, i regel allt för kostsamma i förhållande till resultatet, och på hållmarksområdena skulle skogsodlingar ställa sig hart när ruinerande. Naturlig återväxt kunde däremot nästan alltid räknas även på sämre mark, men vore i högre grad än vad fallet vore på fastlandet beroende av, om avverkningen skett efter rationella grunder. Även om sålunda den allmänna skogsvårdslagens återväxtprincip kunde tänkas tillämplad på av sandjord bestående skogsmark, så kunde en god hushållning med skogen å moränmergelgrund och hållmarker upprätthållas allenast genom en lag, som tvingade skogsägaren att redan vid avverkningens bedrivande ställa sig den forstliga sakkunskapens anvisningar i det särskilda fallet till efterrättelse. Att, såsom för hållmarkernas del blivit satt i fråga, formligen urskilja de sämre skogsmarkerna och göra dessa till föremål för särskild lagstiftning, bleve ett lika kostsamt som opraktiskt företag, spridda som dessa marker låge över hela Gotland och ofta insprängda i de mest oregelbundna figurer bland värdefullare skogsmark. Ville man tillförsäkra den sämre skogsmarken skydd, torde detta alltså icke låta sig göra i annan form än att man låte den värdefullare skogsmarken dela de villkor i lagstiftningsavseende, som för den förras del vore påkallade. Att det ingalunda vore obetydliga skogsarealer, frågan här gällde, framginge bäst därav, att ensamt hållmarkerna — av vilka dock en mindre del för närvarande icke vore skogbevuxen — beräknats omfatta sammanlagt omkring 52,000 hektar, medan länets övriga skogsareal uppginge till omkring 98,000 hektar. Slutligen kunde framhållas, att enligt vederbörande sakkunniges uppfattning skogens bevarande avgjort vore av betydelse för Gotland i klimatiskt avseende och att, om den ytterligare utpinades, de klimatiska förhållandena säkerligen komme att försämrast.

Dessa uttalanden, som bekräftas av den i förevarande ärende förebragta utredningen, utvisa, att den övervägande delen av skogsmarken inom Gotlands län i återväxthänseende måste anses likställd med de i 18 § skogsvårdslagen avsedda svärföryngrade trakterna å fastlandet samt att de lagbestämmelser, som ur skogsvårdssynpunkt äro påkallade för nyssnämnda del, av praktiska skäl böra gälla även för den övriga enskilda skogsmarken inom länet. Härav följer, att Gotlands län med hänsyn till därstädes rådande skogsbiologiska förhållanden betingar en skogslagstiftning av samma effektivitet som berörda svärföryngrade trakter å fastlandet.

En jämförelse mellan 1908 års gotlandslag och skogsvårdslagens bestämmelser rörande svärföryngrade skogar giver emellertid vid handen, att den förra i ett flertal betydelsefulla hänseenden ej kan anses motsvara de krav, som sålunda böra ställas på skogslagstiftningen för Gotlands län. En översikt över de mera anmärkningsvärda brister i gotlandslagen, som framträda vid en dylik jämförelse, torde här böra lämnas.

Beträffande avverkning för annat ändamål än gårdens behov samt omläggning av skogsmark gäller enligt gotlandslagen, att skogsvårdsstyrelsen vid meddelande av tillstånd till dylik avverkning dels har att tillse, att avverkningen ej sträcket längre än som är förenligt med skogens återväxt, dels ock skall taga hänsyn till gårdens framtida behov av virke. Däremot innehåller lagen ej någon bestämmelse, att styrelsen vid lämnande av dylikt tillstånd jämväl skall beakta ungskogens vård, och är styrelsen enligt lagen

ej ens berättigad vägra begärt avverkningstillstånd på den grund, att avverkningen är stridande mot de rörande sagda vård gällande forstliga regler. Då behovet av ungskogens skyddande vid här avsedd avverkning å Gotland är minst lika stort som å fastlandet, måste saknaden av bestämmelser i detta hänseende betecknas såsom en allvarlig brist i lagen.

Avverkning för gårdens behov må, såsom förut nämnts, enligt gotlandslagen företagas utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd, och innehåller lagen i övrigt ej några bestämmelser, som inskränka ägarens rätt att verkställa dylik avverkning. Utom det att skogsägaren sålunda ej heller vid husbehovsavverkning är pliktig att taga hänsyn till ungskogens vård, ålägges han vid detta slag av avverkning ingen skyldighet att sörja för skogens återväxt. Att denna frihet är ägnad att i vissa fall leda till ovarsamhet och hänsynslöshet vid avverkningens bedrivande, synes vara uppenbart. Visserligen torde, på sätt i de avgivna yttrandena framhållits, husbehovsavverkningarna å Gotland i *allmänhet* verkställas med stor försiktighet, men saknas dock ingalunda exempel på motsatsen. Jag erinrar härvid om skogsvårdsstyrelsens uttalande, att det vid egendomsspekulationer i vissa fall inträffat, att, sedan omfattande avverkningar med skogsvårdsstyrelsens tillstånd ägt rum, vederbörande ägare företagit husbehovsavverkningar, varigenom återväxten äventyrats och ungskogen illa medfarits. Vidare torde här böra uppmärksammas det av skogsvårdsstyrelsen påtalade förhållandet, att träd, som skogsvårdsstyrelsen vid verkställda utsyningar kvarlämnat såsom fröträd, sedermera av skogsägaren avverkats för husbehov. Uppenbarligen bör lagen erbjuda möjlighet att förhindra dylika avverkningar, och synes detta vara desto mera angeläget som, på sätt förut framhållits, skogsmarken å Gotland till övervägande del är svärföringrad. I detta sammanhang tillåter jag mig även erinra därom, att det i lagen förekommande uttrycket »till gårdens behov», såsom från vissa håll anmärkts, vid lagens tillämpning visat sig föranleda missuppfattning och svårigheter i tolkningsavseende. En liknande anmärkning torde ej med fog kunna riktas mot skogsvårdslagens motsvarande uttryck »för tillgodoseende av fastighetens eller därmed sambrukad fastighets husbehov». Att för Gotland medgiva en vidsträcktare rätt till husbehovsavverkning, än som avses med nyssangivna uttryck, torde ej böra ifrågakomma.

Vad härefter angår den i gotlandslagen medgivna rätten till avverkning för skogsmarks uppodling i vissa fall, har denna rätt, såsom av utredningen i ärendet framgår, understundom missbrukats på det sätt, att med stöd därav omfattande avverkningar företagits, oaktat något verkligt odlingsyfte ej förelegat. För stävjande av detta missbruk har skogsvårdsstyrelsen nödgats vid sidan av lagen praktisera förut angivna förfarande att från vederbörande markägare infordra särskilda odlingsförbindelser, vilket förfarande i själva verket inneburit en utvidgning av styrelsens befogenhetsområde. Vill man effektivt förhindra dylikt missbruk, torde någon annan lämplig utväg ej stå till buds än att, på sätt i skogsvårdslagen i motsvarande fall

skett, ställa även här avsedd avverkning under direkt kontroll av skogsvårdsstyrelsen med rätt för denna att jämväl bestämma den tid, inom vilken de för uppodlingen erforderliga åtgärderna skola vara vidtagna, vid äventyr att reproduktionsskyldighet eljest inträder.

I fråga om gotlandslagens återväxtbestämmelser är den allmänna erinran att göra, att dessa ej angiva reproduktionsskyldighetens innebörd och omfattning utan överlämna åt skogsvårdsstyrelsen och vederbörande domstol att härutinnan fritt besluta efter allmänna forstliga regler samt i varje särskilt fall föreliggande skogliga förhållanden. Uppenbarligen medför denna fria prövningsrätt dels vissa svårigheter för vederbörande myndigheter vid lagens tillämpning, dels ock minskad trygghet för skogsägarna.

Med avseende å nyssnämnda bestämmelser är vidare att märka, att lagen ej föreskriver någon reproduktionsskyldighet efter husbehovsavverkning eller, bortsett från visst slag av åverkan, efter sådan skada å skogen, som omförmäles i 10 § skogsvårdslagen. Vad husbehovsavverkning angår, framgår otvetydigt av skogsvårdsstyrelsens nyssanförda yttrande och av vad domänstyrelsen i ärendet anført, att stadgande av reproduktionsskyldighet efter dylik avverkning för Gotlands del är påkallat av ett verkligt behov. Be-
träffande skada enligt 10 § skogsvårdslagen tala uppenbarligen samma skäl, som föranlett statsmakterna att för fastlandet stadga reproduktionsskyldighet efter sådan skada, jämväl för samma skyldighets införande å Gotland. Vad särskilt angår stormskador, torde faran härför å Gotland vara till och med ej oväsentligt större än å fastlandet. Jag torde i detta sammanhang få erinra, att den i 13 § gotlandslagen upptagna bestämmelsen om befogenhet för Kungl. Maj:t att efter hörande av landstinget och hushållningssällskapet i Gotlands län meddela särskilda föreskrifter angående inskränkning av rätten till bete å skogsmark inom länet under viss tid av året, där sådant prövas erforderligt för skogsåterväxtens skyddande, icke någonsin tillämpats och sålunda ej visat sig ägnad att tillgodose det därmed avsedda syfte.

Vissa erinringar torde även kunna framställas mot gotlandslagens bestämmelser om ansvarighet för av skogsvårdsstyrelsen föreskrivna återväxtåtgärder. Enligt 3 § i lagen åvilas sagda ansvarighet i första rummet skogsmarkens ägare, och framgår av motiven, att detta gäller, även om fastigheten efter företagandet av den avverkning, med anledning varav åtgärderna föreskrivits, övergår till ny ägare. Däremot behandlas varken i lagen eller motiven den viktiga frågan, huruvida i nyss angivna fall förre ägaren genom fastighetens överlåtande befrias från ansvar för utförandet eller bekostandet av här avsedda åtgärder eller jämte nye ägaren svarar för dessa. Med hänsyn till ordalydelsen av 3 § synes dock böra antagas, att frågan bör besvaras i överensstämmelse med det förra alternativet. Denna ståndpunkt torde dock näppeligen ur praktisk synpunkt kunna anses tillfredsställande och har ej heller accepterats i skogsvårdslagen, där i motsvarande fall förre ägaren förklarats vara jämte nye ägaren i förhållande till skogsvårdsstyrelsen ansvarig för kostnaderna för de av avverkningen föranledda återväxtåtgärderna, dock med

rätt att, därest ej annat avtalats, av den nye ägaren söka åter vad han för sådant ändamål utgivit. Nu angivna regel har upptagits i skogsvårdslagen i syfte att förebygga, att till följd av markens försäljning från en vederhäftig avverkare till en mindre solvent ny ägare skogsvårdsstyrelsens rätt till ersättning för nedlagda kostnader bleve illusorisk.

På sätt från skogsvårdsstyrelsens sida erinrats, förefinnes ej enligt gotlandslagen någon rätt för styrelsen att vid meddelande av avverkningstillstånd fordra ställande av säkerhet för kostnaderna för därvid föreskrivna återväxtåtgärder, även om dessa kostnader äro betydande. Styrelsen är visserligen enligt 1 § i lagen berättigad vägra tillstånd, därest de av avverkningen orsakade återväxtåtgärderna ej kunna företagas utan *oskäligen* kostnad, men kostnaden kan givetvis uppgå till synnerligen avsevärt belopp, utan att den därför kan betraktas såsom oskäligen. Att styrelsen i sådant fall skall vara skyldig lämna tillstånd utan rätt att fordra säkerhet för kostnaden, ändock styrelsen måhända har grundad anledning antaga, att den för kostnaden ansvarige är eller kommer att bliva insolvent, måste betecknas såsom en brist i lagen. Den nya skogsvårdslagen har som bekant uppmärksammat denna fråga. Enligt 17 och 21 §§ sistnämnda lag gäller i fråga om svärföringrade skogar, att, därest styrelsen vid meddelande av tillstånd till avverkning å sådan skog föreskrivit verkställande av sådd, plantering eller andra jämförelsevis kostsamma återväxtåtgärder efter avverkningen, styrelsen äger att av vederbörande fordra betryggande säkerhets ställande för den kostnad, som berörda åtgärder beräknas medföra. Vid underlåtenhet att på anfordran ställa sådan säkerhet äger styrelsen meddela avverkningsförbud. Dylikt förbud upphör, därest yrkad säkerhet ställes eller föreskrivna återväxtåtgärder vidtagits av den därtill skyldige eller ock betalning gottgjorts styrelsen för på dess föranstaltande vidtagen åtgärd.

Slutligen torde böra framhållas, att gotlandslagens stadganden rörande verkställighet av föreskrivna återväxtåtgärder, där dessa av vederbörande eftersatts, i vissa hänseenden äro otillfredsställande. Enligt 7 § gäller härutinnan, att skogsvårdsstyrelsen, innan den föranstaltar om dylik verkställighet, genom rättegång skall utverka sig domstols medgivande därtill. Sedan sådant medgivande erhållits och verkställigheten av skogsvårdsstyrelsen ombesörjts, äger styrelsen ej omedelbart hos den försumlige utsöka kostnaden för åtgärdernas vidtagande utan måste, därest denne vägrar betala, anhängiggöra ny rättegång för att få hans betalningsskyldighet fastställd. Uppenbarligen erbjuder denna procedur möjlighet för en illojal skogsägare att ej blott förhålla själva verkställigheten utan även, sedan denna ägt rum, förhindra, att skogsvårdsstyrelsen inom skäligen tid utfär ersättning för kostnaderna därför. Ett dylikt förfarande är uteslutet enligt skogsvårdslagens motsvarande bestämmelser. Dessa medgiva skogsvårdsstyrelsen rätt dels att själv omedelbart föranstalta om föreskrivna återväxtåtgärders verkställande, sedan genom undersökning å marken eller vederbörandes skriftliga erkännande konstaterats, att åtgärderna eftersatts, dels ock att därefter hos överexekutor erhålla hand-

räkning för uttagande av kostnaderna såväl för själva åtgärderna som för undersökningen å marken. Den, hos vilken kostnad sålunda utsökts, äger dock rätt att inom viss tid efter exekutionen söka återvinning vid domstol.

Av vad sålunda anförts torde otvetydigt framgå, att en revision av den nuvarande gotlandslagen är i hög grad av behovet påkallad samt att denna revision, därest skogsvårdens krav skola tillgodoses, bör givas en sådan omfattning, att samtliga förenämnda brister i lagen avhjälpas. En dylik revision har ock förordats av domänstyrelsen i förenämnda skrivelse den 22 december 1923, och har en liknande ståndpunkt tidigare intagits av kommittéreservanten och länsstyrelsen samt gillats av Kungl. Maj:t i förenämnda proposition till 1923 års riksdag.

En härifrån avvikande mening har emellertid hävdats av övriga i ärendet hörda gotländska myndigheter liksom av skogslagstiftningskommitténs majoritet. Enligt denna mening borde revisionen begränsas till vidtagande av allenast ett fåtal ändringar i gotlandslagen, avseende väsentligen förhindrande av missbruk i fråga om rätten till avverkning för skogsmarks uppodling, stadgande av skyldighet i vissa fall att vid avverkning ställa säkerhet för erforderliga återväxtåtgärder samt införande av förbud mot avverkning av fröträ. I övrigt skulle lagen bibehållas orubbad. Till stöd härför har huvudsakligen anförts, att den nuvarande gotlandslagen av länets befolkning omfattades med förståelse och sympati, men att det kunde befaras, att dess ersättande med en ny lagstiftning skulle kunna rubba det goda förhållandet mellan allmänheten samt lagen och dess handhavare.

Med anledning härav tillåter jag mig erinra, att enligt nu angivna ståndpunkt de från rent skoglig synpunkt allvarligaste bristerna i gotlandslagen skulle vid revisionen lämnas obeaktade. Denna skulle sålunda ej beröra frågorna om skydd för den yngre skogen, effektiv kontroll över husbehovs-avverkningen, reproduktionsskyldighet efter dylik avverkning och efter å skogen inträffad skada, ansvarighet för markägare med avseende å reproduktionsåtgärder efter fastighetens överlåtande samt förenkling av sättet för verkställighet av eftersatta reproduktionsåtgärder. En dylik begränsning i revisionens omfattning skulle hava till följd, att Gotlands län för framtiden bleve underkastat en skogslagstiftning, som i nyss angivna hänseenden vore väsentligt underlägsen ej blott skogsvårdslagens föreskrifter angående svår-föryngrade skogar utan även däri upptagna allmänna skogsvårdsbestämmelser. Självfallet är, att en sådan lösning av Gotlands skogslagstiftningsfråga ej kan tillstyrkas utan synnerligen vägande skäl.

Jag finner det emellertid vara uppenbart, att några dylika skäl ej föreligga. Vad angår förenämnda farhågor i fråga om tillämpningen å Gotland av en ny skogslagstiftning, böra dessa farhågor enligt min mening anses ogrundade. Även om revisionen sträckes så långt, som enligt vad förut anförts är ur skoglig synpunkt betingat, skulle dock huvudgrunderna i den nuvarande gotlandslagen bibehållas samt uppsikten å den nya lagstiftningens tillämpning alltjämt komma att handhavas av skogsvårdsstyrelsen. Några

större rubbningar i det gotländska skogsbruket uppstode sålunda ej. Därjämte är att märka, att, så vitt känt är, fastlandets motsvarande lagstiftning under sin tillämpning ej väckt någon ovilja eller misstro bland de skogsägare, som äro underkastade densamma.

Med stöd av vad sålunda anförts finner jag mig böra giva min anslutning till förut angivna av domänstyrelsen i förevarande avseende intagna ståndpunkt.

Vad härefter angår formen för genomförandet av en revision av den av mig nu förordade omfattning, kan detta tänkas ske antingen på det sätt, att den nuvarande särskilda gotlandslagen bibehålles med för ändamålet erforderliga ändringar och kompletteringar, eller ock sålunda, att skogsvårdslagens bestämmelser rörande svärföryngrade skogar, eventuellt med behöfliga jämkningar, utsträckas att gälla inom Gotlands län. Någon tvekan synes näppeligen kunna råda därom, att det senare alternativet — förutsatt att berörda bestämmelser utan större ändringar kunna anses tillämpliga inom länet — är att föredraga. Härigenom skulle dels vinnas fördelen av större enhetlighet i landets skogslagstiftning, dels ock vederbörande myndigheter och skogsägare å Gotland beredas rikare möjligheter att till gagn för skogsvården därstädes tillgodogöra sig den å fastlandet förvärvade erfarenheten rörande skogsvårdslagens tillämpning.

Frågan om tillämpligheten inom Gotlands län av skogsvårdslagens bestämmelser om svärföryngrade skogar har varit föremål för undersökning såväl i domänstyrelsens nyssnämnda skrivelse den 22 december 1923 som i de däröver avgivna yttrandena. Från samtliga håll har därvid vitsordats, att de skogliga förhållandena å Gotland i allmänhet vore av den art, att de motsvarade förutsättningarna för tillämpning av sagda bestämmelser.

Beträffande tvenne särskilda stadganden i skogsvårdslagen hava emellertid från de gotländska myndigheternas sida vissa tvivel uttalats i förevarande avseende. Dessa stadganden äro bestämmelsen i 22 § rörande undantag från lagens tillämpning i fråga om försumpad skogsmark samt föreskrifterna i 23 § angående skogsmarks omläggning till betesmark för varaktigt betesbruk.

Med avseende å bestämmelsen i 22 § har framhållits, att mycket stora områden av skogsmarken å Gotland vore mer eller mindre vattensjuka samt att dessa områden, som nu vore underkastade gotlandslagens föreskrifter och därå omfattande dräneringsarbeten utförts av skogsvårdsstyrelsen, borde kvarstå under styrelsens avverkningskontroll. Detta syntes emellertid ej bliva fallet, om berörda bestämmelse vunne tillämpning å Gotland. Med anledning härav vill jag erinra, att enligt sagda bestämmelse från lagens tillämpning undantages allenast sådan försumpad skogsmark, där skogens tillväxt och återväxten *uppenbarligen* ej kunna utan *oskäligen kostnader* tryggas genom särskilda åtgärder. Då bestämmelsen enligt såväl dess ordalydelse som de därför anförda motiv bör tolkas restriktivt, torde den skogsmark, som däri avses, ur skoglig synpunkt sakna nämnvärd betydelse. Den allra

största delen av den å Gotland förefintliga vattensjuka marken torde otvivelaktigt vara av den beskaffenhet, att det är ekonomiskt möjligt att dränera densamma samt i övrigt därå trygga skogens växt, och sålunda ej bliva enligt förevarande bestämmelse undantagen från skogsvårdslagens tillämpning. Detta framgår bland annat därav, att skogsvårdsstyrelsen själv ansett sig böra nedlägga betydande kostnader å berörda mark för nyss angivna ändamål. På grund av vad sålunda anförts finner jag hinder ej med hänsyn till förevarande § möta mot utsträckande till Gotlands län av skogsvårdslagens här avsedda bestämmelser.

Beträffande berörda stadganden i 23 § skogsvårdslagen hava farhågor uttalats, att det däri gjorda särskiljandet av begreppen skogsmark och betesmark vid skogsvårdslagens tillämpning å Gotland, där nästan all bättre skogsmark vore inhägnad till beteshagar, kunde föranleda den uppfattning, att dylika hagar vore undantagna från lagens tillämpning, eller i allt fall medföra svårighet att avgöra, när skogbärande mark vore att anse såsom skogs- eller betesmark. Även dessa farhågor synas emellertid grundade på en missuppfattning av skogsvårdslagens hithörande stadganden. Enligt skogsvårdslagen — som i likhet med gotlandslagen betecknar den mark, varå lagen äger tillämpning, med ordet skogsmark — har den omständigheten, att dylik mark användes till bete eller inhägnas till beteshage, ej i och för sig till följd, att marken förlorar sin natur av skogsmark. Härför erfordras, att marken i enlighet med bestämmelserna i 23 § av lagen *omlagts* till betesmark för varaktigt betesbruk, och gäller såsom villkor för dylik omläggning av svårföryngrad skogsmark, bland annat, att skogsvårdsstyrelsen därtill lämnat tillstånd. Härav följer, att vid eventuell tillämpning å Gotland av skogsvårdslagens bestämmelser om svårföryngrade skogar all betesmark, som enligt gotlandslagen varit att anse såsom skogsmark, jämväl enligt nyssnämnda bestämmelser är att betrakta såsom sådan, därest den ej med skogsvårdsstyrelsens tillstånd i vederbörlig ordning omlagts till betesmark för varaktigt betesbruk. På grund härav och då rätten att verkställa här avsedd omläggning i 23 § skogsvårdslagen så snävt begränsats, att det får anses uteslutet, att större områden än betesbehovet verkligen kräver göras till föremål för dylik omläggning, finner jag ej heller förevarande bestämmelser i 23 § skogsvårdslagen utgöra något hinder för lagens nu ifrågasatta tillämpning å Gotland. Med hänsyn till den rikliga gräsväxt, som å Gotland i allmänhet förekommer även å egentlig skogsmark, torde emellertid berörda rätt näppeligen få större praktisk betydelse därstädes.

Ej heller i övrigt finner jag med hänsyn till de skogligen förhållandena inom Gotlands län hinder möta mot tillämpning därstädes av skogsvårdslagens bestämmelser rörande svårföryngrade skogar.

Från skogsvårdsstyrelsens sida hava framställts vissa erinringar mot skogsvårdslagens föreskrifter så vitt angår skyldighet att efter husbehovsavverkning sörja för återväxt samt vid dylik avverkning iakttaga reglerna om avverkning av yngre skog ävensom beträffande markägares ansvarighet för

eftersatta reproduktionsåtgärder. Då emellertid dessa erinringar ej kunna anses föranledda av särskilda inom Gotlands län rådande forstliga förhållanden samt frågor om vidtagande av ändringar i skogsvårdslagen av annan grund i detta sammanhang ej torde böra upptagas till prövning, anser jag berörda erinringar ej böra vinna avseende.

Ej heller eljest finner jag skäl att på grund av den nu ifrågasatta utsträckningen av skogsvårdslagens giltighetsområde föreslå andra ändringar i lagen än sådana, som direkt föranledas av berörda utsträckning. Sistnämnda ändringar hänföra sig till 2 § 1 och 2 mom., 18 § 2 mom. samt 23 §.

Under återopande av vad sålunda anförts tillstyrker jag, att skogsvårdslagens bestämmelser rörande svärföringrade skogar göras tillämpliga inom Gotlands län utan andra ändringar än nyss angivits.

Jag tillåter mig härvid erinra, att, då skogsvårdslagen inom sitt nuvarande giltighetsområde äger tillämpning, förutom å enskildes skogar, jämväl å sockenallmänningar samt skogar, tillhöriga kommuner och andra samfälligheter av kommunal karaktär samt hushållningssällskap, dock med undantag av städer, även dylika allmänningar och kommunala skogar å Gotland — vilka ej lyda under gotlandslagen — vid genomförande av den nu föreslagna lagstiftningsåtgärden komma att underkastas skogsvårdslagens ifrågavarande bestämmelser.

*Skyddsskogar
inom Got-
lands län.*

Vad härefter angår domänstyrelsens förslag om inordnande av förut angivna skyddsskogsområde å Fårön under skogsvårdslagens nyssberörda bestämmelser, är att märka, att det skydd, som härigenom skulle beredas skogarna inom ifrågavarande område, måste anses likvärdigt eller i vissa fall till och med mera effektivt än det, som enligt 1903 års skyddsskogslag kommer samma skogar till del. Särskilt skulle kontrollen över husbehovsavverkningen å dessa skogar bliva mera tillfredsställande ordnad genom deras hänförelse under nämnda bestämmelser. Jag finner mig alltså böra tillstyrka domänstyrelsens förevarande förslag. Genomförandet härav föranleder ej någon ändring i skyddsskogs- eller skogsvårdslagen.

*Ikraft-
trädande.*

Beträffande tiden för ikraftträdandet av den nu förordade utsträckningen av skogsvårdslagens giltighet anser jag denna lämpligen böra bestämmas till den 1 juli 1925.

*Övergångs-
bestämmelser.*

Vid skogsvårdslagens här föreslagna tillämpning å förenämnda skyddsskogar samt de skogar, som nu lyda under gotlandslagen, erfordras vissa övergångsbestämmelser.

*Äldre avverk-
ningar.*

I överensstämmelse med allmänna regler torde rättsförhållanden, härflytande från avverkningar, som ägt rum före ikraftträdandet av den föreslagna utvidgningen av skogsvårdslagens tillämplighetsområde, böra bedömas

enligt dittills gällande lag. Härav följer, att lagstridigt förfarande, som vid dylika avverkningar ägt rum, bör straffas enligt sådan lag, även om straffet utdömes först efter berörda ikraftträdande, samt att den, som under dylik lags giltighetstid avverkat virke till husbehov eller för uppodling av skogsmark, i avseende å rätten att förfoga över virket samt påföljd för lagstridigt förfogande däröver är underkastad samma lags bestämmelser jämväl efter nyss angivna tidpunkt. Berörda regel innebär även, att vidtagande av reproduktionsåtgärder efter här avsedd avverkning ej kan krävas i vidare mån än som överensstämmer med den lag, enligt vilken avverkningen skett. I fråga om avverkning enligt skyddsskogslagen kan följaktligen anspråk i berörda avseende ej göras gällande.

Vad angår förfarandet för åstadkommande av återväxtåtgärder, då skyldighet att vidtaga sådana enligt äldre lag föreligger, följer av allmänna regler, att detsamma efter de nya bestämmelsernas ikraftträdande, där så lämpligen kan ske, bör anordnas enligt skogsvårdslagen. Beträffande verkställighet av reproduktionsåtgärder, som enligt gotlandslagen föreskrivits av skogsvårdsstyrelsen, är härvid att märka, att gotlandslagen ej i likhet med skogsvårdslagen innehåller föreskrift om skyldighet för skogsvårdsstyrelsen att bestämma viss tid, inom vilken åtgärderna skola vara verkställda. Då emellertid, enligt vad jag inhämtat, skogsvårdsstyrelsen det oaktat vid föreskrivande av dylika åtgärder enligt gotlandslagen städse utsätter tid för åtgärdernas vidtagande, är berörda olikhet mellan lagarna i detta sammanhang utan betydelse. Ej heller i övrigt torde hinder möta mot tillämpande av skogsvårdslagens bestämmelser i förevarande avseende, då reproduktions-skyldighet enligt gotlandslagen föreligger. Härav följer, att bestämmelserna i 15 och 16 §§ skogsvårdslagen böra tillämpas, då sådan skyldighet föreskrivits av skogsvårdsstyrelsen, samt stadgandena i 12—16 §§ samma lag, då skyldigheten grundas å avverkning eller förfogande, varom förmäles i 8 § 2 mom. gotlandslagen.

I anslutning till vad sålunda anförts torde föreskrift böra meddelas därom, att beträffande avverkning, som ägt rum före de nya bestämmelsernas ikraftträdande, förut gällande lag skall äga tillämpning, dock att i fråga om förfarandet för åstadkommande av återväxtåtgärder skogsvårdslagen skall gälla.

Beträffande avverkningstillstånd, som meddelats enligt gotlandslagen, så ock i fråga om utsyningar enligt skyddsskogslagen torde böra gälla, att, därest sålunda medgiven avverkning ej verkställts före de nya bestämmelsernas ikraftträdande, den må utföras efter denna tidpunkt utan nytt tillstånd. I anslutning till den i skogsvårdslagen intagna ståndpunkt rörande avverkningstillstånds giltighet synes emellertid härvid böra föreskrivas, att avverkningen ej må verkställas senare än inom fem år från tillståndets meddelande eller utsyningens verkställande eller den kortare tid, som därvid bestämts. Utan särskilt stadgande torde vara tydligt, att föreskrifter, som skogsvårdsstyrelsen i samband med avverkningstillstånd meddelat rörande åtgärder till

Äldre avverkningstillstånd och utsyningar.

återväxtens betryggande, skola i nyss angivet fall äga giltighet jämväl efter de nya bestämmelsernas ikraftträdande samt att, därest sålunda föreskriven åtgärd eftersättes, vad i skogsvårdslagen är stadgat om verkställighet av dylik åtgärd skall äga motsvarande tillämning.

*Skada enligt
10 § i skogs-
vårdslagen.*

Därest skada, som omförmäles i 10 § skogsvårdslagen, uppkommit å här avsedd skog före de nya bestämmelsernas ikraftträdande, torde enligt allmänna regler skogsvårdslagens återväxtbestämmelser ej böra vinna tillämpning å dylik skada. Ehuru behövligheten av en uttrycklig föreskrift i detta avseende synes kunna ifrågasättas, torde dock, då ett dylikt stadgande redan upptagits bland skogsvårdslagens övergångsbestämmelser, en motsvarande föreskrift böra även i detta fall meddelas.

*Tillämpning
inom Gotlands
län av 1923
års skogs-
vårdsstyrelse-
förrådning.*

En följd av gotlandslagens ersättande med skogsvårdslagens bestämmelser rörande svårföryngrade skogar är, att förordningen den 13 juni 1908 (nr 44 s. 5) angående skogsvårdsstyrelse inom Gotlands län samtidigt med gotlandslagen kommer att upphöra samt att förordningen den 15 juni 1923 (nr 213) angående skogsvårdsstyrelser i stället erhåller tillämpning inom länet. Någon ändring i sistnämnda förordning med hänsyn till denna utvidgning av dess giltighetsområde finner jag ej vara påkallad. Ej heller torde några särskilda bestämmelser erfordras för reglering av övergången från 1908 års till 1923 års förordning. Utan dylika bestämmelser torde vara tydligt, att enligt 1908 års förordning utsedda ordförande och ledamöter i länets skogsvårdsstyrelse äga kvarstå i denna sin egenskap under den i sådant avseende bestämda tiden, även om denna utgår först efter det 1923 års förordning vunnit tillämpning inom länet. Därjämte torde här böra erinras, att efter sistnämnda tidpunkt skogsvårdsstyrelsen jämlikt 4 § i förordningen har att omedelbart till Kungl. Maj:t insända sitt reglemente med förslag till de ändringar och tillägg däri, som styrelsen finner erforderliga, varefter Kungl. Maj:t, sedan landstinget och hushållningssällskapet i länet blivit hörda, fastställer nytt reglemente för skogsvårdsstyrelsen.

I anslutning till vad jag sålunda anfört har jag¹ låtit inom jordbruksdepartementet utarbета *förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § 1 och 2 mom., 18 § 2 mom. och 23 § i skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212).*

Departementschefen uppläser härefter berörda förslag, som är av den lydelse bilaga¹ vid detta protokoll utvisar, samt hemställer, att för det i § 87 regeringsformen angivna ändamål lagrådets utlåtande över förslaget måtte inhämtas genom utdrag av protokollet.

¹ Denna bilaga, som är av samma lydelse som det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda
hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:
Joh:s Thygesen.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 28 januari 1925.

Närvarande:

justitierådet SVEDELIUS,
 regeringsrådet PALMGREN,
 justitierådet CHRISTIANSSON,
 justitierådet HÖGSTEDT.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 14 januari 1925, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändrad lydelse av 2 § 1 och 2 mom., 18 § 2 mom. och 23 § i skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212)*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av hovrättsrådet Thor Sjöfors.

Lagrådet yttrade:

Att den för Gotlands län gällande särskilda skogslagstiftningen är i vissa avseenden bristfällig och i behov av omarbetning, synes allmänt erkänt. Däremot gå meningarna i sär såväl beträffande omfattningen av den revision, som bör vidtagas, som angående formen för genomförandet av densamma. Vad den förra frågan angår, torde den verkställda utredningen hava klarlagt, att revisionen icke bör begränsas till vidtagande av ändringar allenast i de av skogsvårdsstyrelsen berörda hänseenden utan erhålla den vidsträcktare omfattning, som avses med det remitterade förslaget.

Anser man således, att för skogsvården å Gotland böra i sak gälla enahanda bestämmelser, som skogsvårdslagen innehåller rörande svårföryngrade skogar, ligger det uppenbarligen närmast till hands att genomföra frågans lösning på det sätt, som nu föreslagits, eller att med upphävande av gotlandslagen göra skogsvårdslagen tillämplig även å Gotland. Det kan visserligen ej förnekas, att detta sätt att lösa frågan för den landsdel, som därav beröres, innebär vissa olägenheter av formell natur. I stället för en jämförelsevis kortfattad lag, vars samtliga bestämmelser äro direkt avpassade för gotländska förhållanden — en lag, som naturligtvis kunde med nödiga ändringar och tillägg bibehållas — skulle träda en till omfattningen icke oväsentligen vidlyftigare lag, avseende skogar i allmänhet och däri bestämmelserna angående svårföryngrade skogar — de som skulle bliva tillämpliga å Gotland — närmast framträda som undantagsbestämmelser. För menige man å Gotland

kommer, i händelse av bifall till förslaget, det uppenbarligen att bliva förenat med större svårigheter att vinna inblick i de lagbestämmelser, som reglera deras rätt att handhava skogen, än nu är förhållandet; särskilt må härvid beaktas de i 19 och 21 §§ av skogsvårdslagen gjorda hänvisningarna till vissa föregående stadganden i lagen, vilka förklaras skola med avseende å svårföryngrade skogar äga *motsvarande tillämpning*. Å andra sidan är emellertid påtagligt, att genom den föreslagna anordningen, varigenom åstadkommes större enhetlighet i den för landet gällande skogslagstiftningen, väsentliga fördelar skulle beredas icke blott vederbörande myndigheter utan jämväl den allmänhet, som av lagstiftningen beröres. I den mån genom skogsvårdslagens tillämpning den närmare kändedomen om lagens innehåll vinner spridning i vidare kretsar, skulle också med all säkerhet de anmärkta olägenheterna förlora i betydelse. Med hänsyn härtill torde ovan anförda betänkligheter icke kunna tillmätas sådan betydelse, att de böra anses innefatta något hinder för tillstyrkande av förslaget.

Det skulle kunna ifrågasättas att till övergångsbestämmelserna foga ett stadgande med innehåll i tillämpliga delar motsvarande 15 § tredje stycket i gotlandslagen. Därest emellertid, såsom anledning torde vara att antaga, någon upplåtelse, som där avses, numera icke är gällande, lärer ett dylikt stadgande icke vara av behovet påkallat.

Ur protokollet:

A. V. Stenkula.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 januari 1925.*

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON,
NOTHIN, HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anmäler departementschefen statsrådet Linders lagrådets den 28 januari 1925 avgivna utlåtande över det den 14 januari 1925 till lagrådet remitterade förslaget till lag om ändrad lydelse av 2 § 1 och 2 mom., 18 § 2 mom. och 23 § i skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212).

Efter redogörelse för utlåtandets innehåll anför föredragande departementschefen:

Lagrådet har ansett det kunna ifrågasättas, att till övergångsbestämmelserna i förslaget fogades ett stadgande med innehåll i tillämpliga delar motsvarande 15 § tredje stycket i gotlandslagen. Lagrådet har emellertid framhållit, att, därest, såsom anledning torde vara att antaga, någon upplåtelse, som i berörda stycke avsåges, numera icke vore gällande, ett dylikt stadgande icke torde vara av behovet påkallat. Med anledning härav tillåter jag mig erinra, att enligt bestämmelsen i berörda stycke fastighetsägare är befriad från den honom jämlikt 8 § 2 mom. av lagen åliggande ansvarighet för reproduktionsåtgärder efter avverkningar, som i där angivna fall företagits av avverkningsrättshavare, för den händelse avverkningsrätten upplåtits före lagens utfärdande. Då tiden för avverkningsrätts giltighet — utom så vitt angår rätt till avverkning för husbehov, varifrån emellertid i detta sammanhang torde kunna bortses — genom förordningen den 16 juni 1875 (nr 42 s. 30) bestämdes till 50 år samt genom lagen den 25 april 1889 (nr 16 s. 1), vilken trädde i kraft den 1 januari 1890, begränsades till tjugo år och genom lagen den 24 juli 1903 (nr 79 s. 28) ytterligare inskränktes till fem år, skulle en övergångsbestämmelse av innehåll motsvarande 15 § tredje stycket gotlandslagen äga praktisk betydelse allenast i fråga om avverkningsrätter, som upplåtits före den 1 januari 1890 för en tid, överstigande trettiofem år. Enligt vad jag från skogsvårdsstyrelsen i Gotlands län inhämtat, är emellertid, såvitt styrelsen har sig bekant, någon dylik avverkningsrätt ej gällande inom länet. Jag finner det förty obehövt att i förslaget upptaga någon övergångsbestämmelse i förevarande avseende.

Föredragande departementschefen uppläser härefter förenämnda förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § 1 och 2 mom., 18 § 2 mom. och 23 § i skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212) samt hemställer, att förslaget måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen förordna, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Nils Flodman.